

Historie výtvarného školení

Ve starověku

- Hieroglyfické písmo – propojení písařského a kreslířského výcviku
- Kreslení v antice – cvičení pevnosti ruky až kopírování předloh
- Aristoteles (gramatika, gymnastika, hudba a kreslení – z. šk. Předměty

Vyučování kreslení „Cvičí se oko, navyká se na krásné tvary a má dovést k porozumění um.dílu“

Ve středověku

- Kláštery a umělecké dílny - iluminátoři, malíři miniatur, vyšíváčky
- Renaissance – umělecké ateliéry, akademie ve Florencii a Miláně – studie antických předloh, napodobování mistrů...později móda – soukromé vyučování kreslení žáků z bohatých rodin

17. a 18. století

- J.A.Komenský – Velká didaktika „Metoda umění“
- kreslit by měly již děti 3 až 4 leté.
- při výuce nákres, ale ne mechanické kopírování
- Neschopnost učitele se přenáší na žáky
- 1705 první gymnázium – výuka kreslení
- metoda kopírování předloh – mechanicky
- J.J. Rousseau – zavrhoval bezduché kopírování
- Vznikaly první umělecko-průmyslové školy

Za dob Rakouska-Uherska

- 1774 ve 4. třídě zaveden předmět Rýsování a kreslení od ruky pro povznesené řemeslné a průmyslové výroby.... do konce 18.stol ve školství všude

J.H. Pestalozzi – pasivní výcvik k získání zručnosti a rozvoji pozorování

Friedrich Frobel – i vyjádření vl. výt. myšlenek

V 19. století

- předmět kreslení (až do pol. 20. stol) –
rozvoj dovednosti nakreslit –
mechanizace, bezduchý dril

Kopírovací metoda – dle věku předloha (listy obrysovou linií až po kopie portrétů) – co nejpřesnější „jako tištěná“ – časté učitelovy korekce

Stigmografická metoda – kreslení v bodové síti (nejméně 30 let takto)

19.století

Metoda bratří Dupuisů – metoda modelů
(50až70 cm) geometrických těles –
geometrické a perspektivní pojetí

Vliv na geometrizační kreslení v 70. letech
19.stol. – vliv Francie ještě v roce 1885

- měříčství, smysl pro tvary, pravidelnost, symetrii, rytmus
- Kreslení = manuální dovednost
- Překreslování na tabuli, ne volně, ale dle knihy

19. století

- Stále se kreslí pomocí stigmat, sítě (i až do roku 1910)
- Kresba i podle diktátu: Tužku nahoru, Nasadit. Táhnout. – zcela se vytratilo vnímání a pochopení celku, názornost.
- Metoda nápodobného kreslení, využívání diagramu

19. století

Ornamentální kreslení

Ornament geometrický, vegetativní,
historický, secesní, lidový – až do 20 stol.

Perspektivní kreslení od r. 1873, vrchol
výcviku podle modelu

Akademismus – kritéria dokonalosti
výtvarného studia. Ověřitelnost
dokonalosti dle modelu či mezi kreslíři.
Ztráta osobitosti a strnulost výtvarného
výrazu.

Školení učitelů

- 1848 (3 měsíční školení), předmět kreslení
- 1849 dvouleté
- 1869 čtyřleté
- Pohotově kreslit ve zvětšeném měřítku na tabuli geometrické tvary, i prostorové, perspektiva, nauka o stínu, nápodobit ornamentální i figurální předlohy, náčrty přírodnin a umělých předmětů. Metodika.

poč. 20. století

- metoda stylizace (vliv secese)

Studium přírody východiskem – podklad pro stylizaci

ZÁSADNÍ ZMĚNA – „století dítěte“

Reformní pedagogika – respekt k psychologické zvláštnosti vývoje dítěte a cesta k uvolňování tvořivosti

století dítěte

- zájem o dětský výtvarný projev
- I. kreslířský kongres v Paříži 1900
- FEA – mezinárodní federace pro kreslení a uměleckou výchovu
- Franc Cizek – Vídeň – „nejlepší metoda je mít nápaditého učitele, dovede rozvíjet schopnosti žáků bez ohledu na nadání, využívá atmosféry ve střídě, umí střídat učení s tvořením a dovede být žákům přítelem.“

Alternativní školy

- Waldorfská škola – R. Steiner
- Bauhaus – avantgarní výtvarná, architektonická a umělecká škola 1919-1933 (Výmar, Dessava, Berlin) - funkcionalismus

20. století u nás

- Herbartismus kontra pozitivismus a reformní školství
- Osnovy 1911 – odstranily stigmografii, obkreslování předloh, kresbu v síti, tabulkové předkreslování a omezily užití diagramů.
- Kreslení věcné a podle přírody – skicování, blokování, siluetování štětcem, uplatnění barvy, světla a stínů, nálady.
- Kreslení zdobné – abstraktní ornament odvozený z přírody, i spontánní fantastický ornament.....přeornamentováno
- zájem o DVP

20. století

- psychologizující pojetí kreslení: Ladislav Švarc...Dům dětství v Krnsku – spontaneita
- tvorba dětí jako důkaz umělecké tvorba“ dětí
- boje proti ornamentu
- konstruktivní postupy pro starší děti školního věku x psychologizující pojetí DVP

- estetická výchova – praktické zvýšení vkusu
- překonána myšlenka, že dítě je umělec
- předválečné kreslení – Výtvarná výchova a Ruční práce
- Insea (po válce) International Society for Education through Art – oddělena od FEA, umělecká výchova
- zkoumání lidské tvořivosti: V. Lowenfeld, Johanes Itten, Herbert Read

- VV rozvíjí představivost a fantazii – nové stroje, předměty a nástroje...
- kreslení jako „jazyk techniky“
- tematické kreslení, kreslení podle názoru a z představy, dekorativní práce, výchova výtvarným uměním.
- tato etapa nepřispívala k rozvoji tvůrčích schopností, vše bylo mechanicky napodobováno – uniformita, výkresování, spíše plošné vyjádření, nerozmanité vjemové zážitky a materiálu.
- LŠU – kompenzovaly toto